

Innspill til Stortingets behandling av Finansmarkedsmeldingen 2026

Vi viser til vårt høringsinnspill til finanskomiteens behandling av Finansmarkedsmeldingen 2026. Gitt betydningen av Finansmarkedsmeldingen for finansnæringens rammebetingelser, tillater vi oss med dette å sende et utfyllende innspill der vi kommenterer flere saker av betydning for finansnæringen og svarer opp enkelte spørsmål som ble reist i høringen.

Gjennomgang av finansnæringens rammebetingelser/prinsipper for finansmarkedspolitikken

For å sikre at Norge har en fortløpende og dynamisk tilnærming til finansmarkedsregulering, mener vi det bør fastslås noen overordnede prinsipper som myndighetene følger i reguleringen av finansmarkedene i Norge.

Finansnæringen etterlyser en gjennomgang og kalibrering av de eksisterende rammevilkårene for finansnæringen. Langsiktighet og forutsigbarhet i rammevilkår er avgjørende for å skape tillit til og klare rammer for næringens virksomhet.

Det er imidlertid ikke tilstrekkelig med en gjennomgang og kalibrering av disse forholdene. Utviklingen i finansmarkedsreguleringen i Europa skjer raskt, og alle våre nordiske naboland arbeider aktivt med endringer i rammevilkår for å sikre egen nærings konkurransevne. Dette krever en dynamisk og løpende tilpassing av rammevilkår og de enkelte reguleringene også i Norge.

Vi mener derfor det bør fastslås noen overordnede målsettinger og prinsipper for finansmarkedsreguleringene. Herunder at disse skal etterstrebe:

- **Like konkurransevilkår**
Utgangspunktet bør være at finansnæringen i Norge skal møte de samme konkurransevilkårene som sine konkurrenter i det indre markedet og spesielt i nærliggende land.
- **Harmonisering**
For å oppnå like konkurransevilkår er det avgjørende med så lik og samtidig innføring av EU-regelverk som mulig.
- **Unntak bør kreve særskilt vurdering**
«Gold plating» og norske særregler bør unngås. Dersom myndighetene ønsker å innføre strengere regler i Norge enn i EU/våre konkurrentland, bør dette begrunnes særskilt og underlegges grundig konsekvensvurdering i tråd med kravene i [utredningsinstruksen](#). Myndighetene bør analysere og dokumentere at regelverksendringer er samfunnsøkonomisk lønnsomme, og endringer i risikobaserte krav bør være begrunnet med identifiserte endringer i risiko.
- **Transparens og forutsigbarhet i regelverksutviklingen**
Transparens og forutsigbarhet bør etterstrebes i regelverk og regelverksutvikling. Rollefordelingen mellom Finansdepartementet og Finanstilsynet må være tydelig.
- **Transparens og forutsigbarhet i tilsynspraksis**
Målsettingen med tilsynspraksis er å kvalitetssikre finansnæringen i en jurisdiksjon. En transparent og forutsigbar tilsynspraksis, som er harmonisert med tilsynspraksis i det indre markedet er en sentral del av dette.
- **Proporsjonalitet**
Finansmarkedsreguleringen bør sikte mot en aktiv vurdering og bruk av proporsjonalitet i regulering av store kontra små enheter.

EU/EØS – etterslep, interessentdialog og tidlig påvirkning

De norske finansmarkedene er dypt integrert i det indre markedet for finansielle tjenester. Gode og forutsigbare rammebetingelser krever en velfungerende tilknytning til det internasjonale og europeiske markedet. Norske myndigheter kan forbedre EØS-avtalens funksjonalitet gjennom fokusert arbeid i utredningsfasen og behandlingsfasen i arbeidet med utviklingen av EU-lovgivningen.

EØS-avtalen integrerer norsk finansnæring i det indre markedet. EU-kommisjonen har pekt på viktigheten av finansnæringen i styrkingen av konkurransekraften i det indre markedet. Finans Norge noterer at departementet lister de element EU-kommisjonen har pekt på som viktige for å styrke integrasjonen i det indre markedet for kapital, inklusive det pågående arbeidet om konkurranseevnen i banksektoren og forenklingarbeidet. Vi savner imidlertid en tilsvarende «sense of urgency» i Finansdepartementet.

Finans Norge vil understreke at er viktig at Norge bruker sin møte- og talerett på en systematisk måte. Det er i tidlig fase åpenheten for faglig diskusjon er størst, og dermed sannsynligheten for gjennomslag fra et EØS/EFTA-land som Norge. Gjennomslag i tidlig påvirkning vil gi virkning på regelverkets utforming noe som forenkler å innføre regelverket samtidig og med samme innhold som i det indre markedet for øvrig. Et tidlig engasjement vil også bidra til å bringe norsk politikk nærmere de politiske diskusjonene som driver regelverksutviklingen i EU, og dermed bidra til at utviklingen blir mer relevant for norsk politikk.

Finans Norge setter stor pris på de endringene som er innført i Utredningsinstruksen og ber komiteen følge opp at departementer og myndigheter etablerer prosesser for etterlevelse av disse.

Departementet har som det omtales i meldingen avholdt enkelte høringsmøter. Dette er positivt. Departementet har også understreket at de gjerne tar imot innspill og synspunkter fra næringen i de ulike sakene. Det benytter vi oss av. Finans Norge etterlyser imidlertid en mer reell dialog på området, der departementet også tydeliggjør sine prioriteringer og posisjoner når det gjelder arbeidet med tidlig påvirkning.

Finans Norge noterer at departementet understreker at EØS-avtalen gir liten tid til nasjonale regelverksprosesser om regler skal tre i kraft samtidig som en forordning kommer til anvendelse i EU. Vi mener det er ytterligere en grunn til at Norge bør starte forberedelsene tidligere. Stortingets vedtak om å gjennomføre sammenligninger med andre lands praktisering av EØS-regelverk vil også kunne styrke disse prosessene og en mer harmonisert gjennomføring av regelverkene i norsk rett.

EU har nå tydelig fokus på hva som må gjøres for å styrke konkurransekraften i det indre markedet. Heri ligger også finansnæringens egen konkurransekraft. EU-kommisjonen har lagt fram en overordnet politisk plan, strategier på ulike delområder, instrument for å evaluere fremgang og planer for konkrete tiltak på områder som forenkling, spare- og investeringsunion og kapitalkravsgjennomgang. Departementet bør følge dette arbeidet tett for å involvere seg i prosessene, og følge opp med relevante initiativ i Norge.

Norsk finansnæring er del av nettverksøkonomien i det indre markedet. Dette er spesielt viktig på områder som handler om å beskytte individer og samfunnet mot ulike former for trusler. Ved etterslep i tiltak på slike områder framstår Norge som en svak lenke i nettverket. Det innebærer både sikkerhets- og omdømmerisiko for Norge og norske aktører. Relevante temaer i denne sammenheng er anti-hvitvaskingsområdet og beskyttelsestiltakene for den digitale økonomien, enten det nå er cyberbeskyttelse eller regulering som er satt opp for forbrukerbeskyttelse og for sikring av like konkurransevilkår. Finans Norge understreker at bredden i den politiske refokuseringen er stor, og at det er viktig at norske myndigheter har og legger ressurser i å delta i diskusjonen. Disse utfordringene stiller også høye krav til samarbeide mellom de ulike sektorene i den norske departementsstrukturen.

Finans Norge setter pris på oversikten over rettsaktene departementet tar sikte på å implementere i 2026. Dette er en oversikt som med fordel kan gjøres dynamisk og ligge på departementets hjemmeside. Det vil bidra til avklaringer og økt forutsigbarhet i regelverksutviklingen.

Forenkling på finansområdet

Det bør innføres en mer systematisk og dynamisk tilnærming til forenkling både i Finanstilsynet og departementene med årlig rapportering i Finansmarkedsmeldingen.

Det er positivt at Finanstilsynet i sitt tildelingsbrev for 2025 fikk et særskilt forenklingsmandat, som ble videreført i årets tildelingsbrev. Finanstilsynet pålegges ha særlig fokus på å legge til rette for endringer i egen virksomhet og egne prosesser som kan innebære forenklinger for foretakene under tilsyn, eksempelvis rapporteringsprosesser, tilsyn osv. Dette er et svært viktig arbeid. Vi vil i den forbindelse vise til Stortingets behandling av Finansmarkedsmeldingen 2025, hvor et bredt flertall i finanskomiteen i sin innstilling skriver: «*Dette flertallet mener det er viktig at departementet har gitt et slikt oppdrag til Finanstilsynet, og understreker viktigheten av at arbeidet munner ut i reelle forenklinger for foretakenes rapporterings- og tilsynsbyrder. Dette flertallet ber departementet følge opp dette, også i EU*».

Finans Norge og våre medlemmer har prioritert høyt å bidra inn i Finanstilsynets forenklingsarbeid med konkrete forenklingstiltak og forslag til forbedringer. Vi forventer at prosessen resulterer i konkrete tiltak som vil innebære reell forenkling, og at Finansdepartementet på sin side følger opp på områder der det vil kunne være nødvendig med lov- og forskriftsendringer.

Finans Norge savner imidlertid en mer systematisk og dynamisk tilnærming med måling av fremdrift og effekt og årlig rapportering. Her kan man hente inspirasjon fra Sverige, hvor man har en årlig rapportering med status og prioriteringer for forenklingsarbeidet, og der systematisk forenkling er en fast del av Finansinspektionen sitt oppdrag.

Vi mener videre at Finansdepartementet og regjeringen bør forpliktes til konkrete og etterprøvbare forenklingstiltak som gir reell byrdelettelse for finansnæringen, og som det rapporteres på årlig i Finansmarkedsmeldingen.

Kapitaltilgang til norsk næringsliv

Konkurransedyktige rammebetingelser er en forutsetning for at finansnæringen skal kunne sikre norsk næringsliv tilgang til nødvendig kapital for vekst, utvikling og omstilling.

Når det gjelder kapitaltilgang, stiller Finans Norge seg bak høringsinnspillene til NVCA, NHO, Abelia og NAST.

Når det gjelder bankenes rolle, viser vi til meldingens omtale av EU-kommisjonens pågående arbeid med en rapport om europeiske bankers konkurranseevne. Etter de siste ukenes diskusjoner står det klart at en slik rapport vil legges fram i form av et veikart for styrking av konkurranseevnen i løpet av juli 2026. Vi noterer oss i den forbindelse at Finansdepartementet har sendt innspill til Kommisjonen der det redegjøres for deres syn. Finans Norge understreker at norsk finansnæring er en del av det indre markedet, og at de tiltak som gjennomføres i dette arbeidet får virkning i hele det indre markedet, uten unødvendig forsinkelse.

Viktig med hensiktsmessige skatteregler for verdipapirfond

Det er viktig at regjeringen fortsetter arbeidet med å sørge for konkurransedyktige rammebetingelsene for norske verdipapirfond.

I Finansmarkedsmeldingen vises det til at det er vedtatt endringer i skattereglene for verdipapirfond med virkning fra 01.01.2026. Endringene motvirker dobbeltbeskatning, gir norske fond bedre rammevilkår og reduserer mulighetene for utilsiktede tilpasninger. Det er positivt at de regelverksulempene som har gjort seg gjeldende i Norge nå er blitt adressert. Samtidig vil vi understreke viktigheten av at Norge ikke på nytt havner på etterskudd sammenlignet med andre land, herunder Sverige, som aktivt videreutvikler sine rammevilkår for verdipapirfond.

Vi mener det bør etableres en arbeidsgruppe med representanter fra myndigheter, næringen og forbrukersiden med mandat til å vurdere nødvendige tilpasninger i norsk fondslovgivning.

Forutsigbarhet og likere konkurransevilkår i banknæringen

Forutsigbare og likeverdige konkurransevilkår er avgjørende for at banknæringen skal kunne bidra til verdiskaping i norsk økonomi.

Effekter av kapitalkrav

Regulering kan bidra til finansiell stabilitet ved å redusere risikoen for kostbare bankkriser, men regulering kan også gjøre banktjenestene dyrere og svekke verdiskaping. Dersom myndighetene bare innretter finansreguleringen ut fra hensynet til finansiell stabilitet, kan reguleringen ha en samfunnsøkonomisk kostnad.

Finansmarkedsmeldingen inneholder en boks (Boks 2.2) om studier av effekten av kapitalkrav. Ifølge Ragnar Enger Juelsrud, førsteamanuensis ved Økonomisk Institutt ved Universitetet i Oslo, gir ikke denne boksen en representativ fremstilling av forskningslitteraturen. Boksen fokuserer på forskningsresultater som indikerer at kapitalkrav verken påvirker bankenes finansieringskostnader eller utlånsvekst. I et [innlegg i Dagens Næringsliv](#) omtaler Juelsrud en rekke forskningsarbeider som dokumenterer at banker møter høyere krav ved å kutte utlån.

Gjennomgående tyder resultater fra litteraturen på at økte kapitalkrav isolert sett bidrar til høyere finansieringskostnader for bankene, høyere utlånsrenter og redusert økonomisk aktivitet. Finans Norge kan ikke se at departementet drøfter denne litteraturen som trekker i en annen retning enn vurderingene i boksen. En [analyse gjennomført i Norges Bank](#) inneholder en gjennomgang av denne litteraturen samt beregninger med modeller estimert for norsk økonomi. I analysen øker norske bankers utlånsmargin med 8 – 12 basispunkter dersom kapitalkravet øker med 1 prosentenhets. Høyere rente virker isolert sett dempende på den økonomiske aktiviteten. I analysen reduseres derfor langsiktig BNP med om lag 0,08 prosent per ett prosentenhets økning i kapitalkravet. Disse effektene samsvarer med resultatene fra studien til Baselkomiteen i 2021 som er omtalt i Boks 2.2.

Myndighetene bør veie gevinsten av mer robuste banker opp mot samfunnsøkonomiske kostnader av dyrere banktjenester. Resultatene fra [Norges Bank-analysen](#) indikerer at norske banker bør ha en ren kjernekapitaldekning på 12 – 19 prosent. Norske banker har en gjennomsnittlig ren kjernekapitaldekning på [18,5 prosent](#). Analysen tyder dermed på at kapitaldekningen til norske banker er nær et nivå der samfunnsøkonomiske kostnader av økt kapitaldekning er større enn gevinster av redusert kritesannsynlighet. Den øvre grensen på 19 prosent er beregnet med en antakelse om at krisekostnadene utgjør 154 prosent av BNP. En rekke internasjonale studier finner betydelig lavere kostnader ved kriser, der estimerte på krisekostnader gjennomgående ligger på rundt 60 prosent av BNP. Med krisekostnader på dette nivået viser Norges Bank-analysen at det optimale nivået blir om lag 16 prosent, det vil si 2,5 prosentenheter under dagens kapitaldekningsnivå.

Med dagens kapitaldekningsnivå er kritesannsynligheten svært lav. Resultater fra [Norges Bank-analysen](#) tyder på at sannsynligheten for en soliditetskrise er om lag 0,2 prosent med dagens kapitaldekningsnivå. Ifølge Norges Bank-analysen kan en ytterligere økning i bankenes kapitaldekning være samfunnsøkonomisk ulønnsom, fordi merkostnaden av dyrere banktjenester blir større enn gevinsten av at kritesannsynligheten reduseres ytterligere.

Departementet viser i Finansmarkedsmeldingen til at innskuddsgarantiordningen og forventninger om statlig inngripen i systemkriser kan medføre at kostnadene ved gjeldsfinansiering blir lavere enn de ellers ville vært. Departementet begrunner dette med en drøfting i [Prop. 96 L \(2012–2013\)](#). I Prop. 96 L fremføres det at innskuddsgarantien og implisitte statsgarantier representerer subsidier og at *"Eventuelle merkostnader for bankene som følge av slike effekter reflekterer i så fall en samfunnsøkonomisk gevinst, på samme måte som når subsidier fjernes fra et ellers fungerende marked.* I tillegg viser departementet til at *«en riktigere prising av kreditt» «kan i sin tur gi et ytterligere vern mot fremtidige kriser ved at husholdninger og bedrifter reduserer sin gjeldsgrad sammenliknet med en situasjon der de indirekte subsidiene til bankene videreføres til kundene».*

Finans Norge vil understreke at innføringen av krisehåndteringsregler med krav til tapsabsorberende gjeld (MREL) og en bankfinansiert, risikobasert innskuddsgaranti gir et langt mindre grunnlag for å

legge til grunn at bankenes kreditorer fortsatt nyter godt av betydelige implisitte statsgarantier. Samtidig er det flere andre forhold som bidrar til at Modigliani-Miller-teoremet ikke holder i praksis, blant annet skatteregler og regulering, samt fravær av perfekt informasjon og konkurskostnader. Finans Norge vil også understreke at overnevnte analyser av optimal kapitaldekning veier gevinster av lavere kritesannsynlighet opp mot kostnader av dyrere banktjenester.

Innretningen av kapitalkrav og tilsynspraksis

Det er i samfunnets interesse at bankene har konkurransedyktige rammevilkår som avhenger minst mulig av om finansinstitusjoner driver under norsk eller utenlandsk konsesjon og tilsyn. Et felles regelverk på tvers av landegrensene gir effektive finansmarkeder med jevnbyrdige konkurransevilkår. Skjevregulering kan bidra til regulatorisk arbitrasje og økt risiko i de minst regulerte delene av det finansielle systemet. Det er derfor et viktig prinsipp at generelle krav omfatter alle aktører i samme marked. Dette er særlig viktig i det norske bankmarkedet, der filialer av utenlandske banker har betydelige markedsandeler.

Jevnbyrdige konkurransevilkår forutsetter også at kapitalkrav samsvarer med risiko i bankene og det finansielle systemet. Et viktig prinsipp for slike nasjonale tilpasninger er at krav innrettes i samsvar med identifisert risiko. Et annet viktig prinsipp er å unngå overlappende virkemiddelbruk, slik at ikke samme risiko dekkes flere ganger. Det finnes en rekke tiltak som kan styrke samsvaret mellom faktisk risikotaking og kapitalkrav. Innretningen av kapitalkrav i Norge må fullt ut harmonere med EUs kapitaldekningsregler og dermed Norges EØS-forpliktelser. Norske myndigheter bør ikke benytte nasjonale handlingsrom i regelverket til å gjennomføre innstramminger som ikke kan begrunnes med risiko. Det gjelder også dersom identifisert risiko allerede er dekket av andre virkemidler. Finans Norge oppfordret derfor Finansdepartementet i vårt innspill til å være proaktiv ved å gjennomføre en utredning av kapitalkravene for norske banker i lys av det pågående arbeidet i EU med en bred gjennomgang av situasjonen i bankmarkedene. En slik utredning ble ikke satt i gang av Finansdepartementet i årets Finansmarkedsmelding. Finans Norge mener kapitalkravsnivået bør stå i et rimelig forhold til risikoen i norske banker og det finansielle systemet.

Norske banker er pålagt det høyeste samlede pilar 1- bufferkravet i hele EU/EØS-området. De siste årene har EU innført et omfattende rammeverk for krisehåndtering av banker. Det reduserer behovet for svært konservative kapitalkrav. Det nye rammeverket stiller krav om at bankene skal ha tilstrekkelig ansvarlig kapital og gjeld som kan skrives ned eller konverteres til ny egenkapital, slik at myndighetene kan krisehåndtere banker uten bruk av offentlige midler. Dette rammeverket var ikke på plass da kapitalkravene ble skjerpet etter den globale finanskrisen. Nye krisehåndterings-virkemidler reduserer bankenes kapitalbehov og taler (isolert sett) for at bufferkrav kan reduseres.

Konkurransedyktige rammevilkår handler ikke bare om gjeldende virksomhetskrav, men også om hvordan disse kravene følges opp gjennom praktisering, myndighetskommunikasjon og tilsyn. Tilliten til det norske finansmarkedet avhenger av at både myndighetsfastsatte rammevilkår og tilsynspraksis er transparente og forutsigbare. Siden finansnæringen er strengt regulert, er det av særlig betydning at aktørene blir gjort kjent med og forstår begrunnelsen for krav som tilsynsmyndighetene stiller.

I årets melding fremheves det at utenlandske banker med begrenset virksomhet i Norge er unntatt systemrisikobuffer og risikovektgulfv for lån med pant i fast eiendom. Departementet anfører at det vil i videre prosesser med EU og nordiske land argumentere for å endre dette, slik at også banker med

begrenset virksomhet i Norge omfattes av de samme makrotilsynsvirkemidlene som norske foretak. Denne problemstillingen er etter Finans Norges vurdering mest prekær for systemrisikobufferen, ettersom flere utenlandske aktører har en virksomhet i Norge som ligger under terskelverdien for å bli pålagt kravet. En slik skjevregulering har særlig rammet mindre norske nisjebankers. Det er positivt at departementet vil arbeide for å oppnå likere konkurransevilkår for slike aktører, men oppfølgingen kommer i realiteten for sent ettersom de fleste av disse norske aktørene enten allerede er kjøpt opp av utenlandske foretak, har flyttet hovedkontoret til andre nordiske land eller varslet slik utflytting.

I meldingen trekker Finansdepartementet også frem at tilsynspraksisen for fastsettelse av pilar 2-krav synes å variere innenfor EØS og også innad i Norden. For de største bankene er det små forskjeller, men for enkelte mindre banker gir ulik tilsynspraksis markante forskjeller i kapitalkrav. Det er positivt at Finansdepartementet erkjenner forskjellene i pilar 2-praksis og viser til viktigheten av at tilsynsmyndighetene arbeider videre med harmonisering. Finans Norge vil her presisere at skal man oppnå en likere tilsynspraksis, så må også norske myndigheter utvise tilpasningsevne. Den skjevheten i tilsynspraksis som departementet viser til har trolig særlig rammet norske nisjebankers. Gitt tidligere eller varslet utflytting av slik virksomhet, som vist til ovenfor, kommer tiltaket svært sent. Ulikheten i tilsynspraksis har Finans Norge påpekt over lengre tid, men det er samtidig positivt at departementet angir at en vil arbeide for å oppnå en mer harmonisert praksis. At spesielt nisjebankers har kunnet få betydelige lettelsers i sine kapitalkrav ved å for eksempel flytte til Sverige er noe Finans Norge har påpekt over lengre tid. Det er i utgangspunktet positivt at departementet anerkjenner denne forskjellen, men all den tid de fleste nisjebankers enten har flyttet ut eller blitt kjøpt opp av utenlandske aktører vil det ha liten praktisk betydning. praksis.

Vurderinger av systemrisikobufferen og IRB-risikovektgulv for eiendoms lån

Norges Bank vil den 12. mai i år fremlegge en anbefaling om systemrisikobufferen. Som en følge av lavere makro- og systemrisiko, primært drevet av en lavere gjeldsbelastning i husholdningene, anser Finans Norge at dette bufferkravet bør reduseres.

Finansdepartementet viser til at «det bør utvises med å differensiere kapitalkrav mellom store og små banker utover den differensieringen som allerede er gjennom systemviktighetsbufferen». Finansdepartementet viser til at «det bør utvises varsomhet med å differensiere kapitalkrav mellom store og små banker utover den differensieringen som allerede er gjennom systemviktighetsbufferen». Finans Norge mener at ved anvendelse av en systemrisikobuffer bør alle aktører i det norske markedet pålegges samme prosentvise buffersats. Etter Finans Norges vurdering bør samtidig norske myndigheter generelt vektlegge prinsippet om forholdsmessighet (proporsjonalitet).

Finans Norge anser at skjerpelsen av IRB-risikovektgulvet for boliglån, med virkning fra 1. juli i fjor, bør reverseres ved den vurderingen som skal foretas i år. Kapitalkrav bør generelt innrettes i tråd med risikonivået, og ulike gulvkrav bør normalt utgjøre en sikkerhetsmekanisme. Regulatoriske krav som gir en sterk sammenheng mellom en banks risikotaking og dens egenkapitalbinding legger til rette for god risikostyring og styrker utsiktene for den finansielle stabiliteten.

Risikovektgulv og andre gulvkrav kan redusere risikofølsomheten i kapitalkravene og bidra til økt risiko i det finansielle systemet, noe som strider med intensjonen ved Baselstandardene og CRR3 om å forsterke den samlede risikosensitiviteten i regelverket. Om gulvkrav settes for høyt, oppnår ikke bankene lavere kapitalkrav ved å yte sikrere lån. I en slik situasjon kan bankene yte mer risikable lån til

en høyere rente uten at kapitalkravene øker. Det gir bankene insentiv til å ta mer risiko. Samlet sett tilsier dette at risikovektgulv normalt ikke bør være den begrensende faktor, verken for flertallet av bankene eller over tid, slik at bankenes insentiver til god risikostyring opprettholdes. Slike gulvkrav bør derfor bare utgjøre en sikkerhetsmekanisme («back stop») for risikovektede kapitalkrav. EU har vektlagt disse forholdene i utformingen av CRR3.¹

Minstekravet til uvektet kjernekapitaldekning er 3 prosent, men Finanstilsynet kan også stille tilleggskrav til uvektet kjernekapitaldekning under pilar 2. Finanstilsynet legger stor vekt på at bankene skal ha en høy uvektet kjernekapitaldekning. Norske bankers uvektede kjernekapitaldekning er over dobbelt så høy som minstekravet på 3 prosent.

EU-regelverket er tydelig på at krav til vektet kjernekapitaldekning bare skal fungere som en sikkerhetsmekanisme. Om Finanstilsynet legger for stor vekt på å opprettholde LR i norske banker, vil det uvektede kravet bli førende for bankenes adferd, risikostyring og kapitalplanlegging. En slik tilnærming vil undergrave formålet med kapitalreguleringen og være i strid med det grunnleggende harmoniseringsprinsippet i EUs kapitalkravsregelverk (Single Rulebook). Det vil utgjøre et brudd på EØS-avtalens lojalitetsplikt. Med hensyn til finansmarkedsreguleringen vil Finans Norges bemerke at det er Finansdepartementets ansvar å påse at EØS-avtalens lojalitetsplikt følges.

Sparebankutvalget og egenkapitalbeviset

I årets melding uttaler Finansdepartementet at det har merket seg «at næringen venter på departementets oppfølging av Sparebankutvalgets utredning». Videre presiseres det at for «regjeringen er det viktig at utredningen blir fulgt opp på en grundig og god måte» og at en «vil komme tilbake til Stortinget med en oppfølging av utredningen på egnet måte».

Finans Norge vil understreke at vi deler departementets oppfatning om at Sparebankutvalgets utredning bør bli grundig fulgt opp, og vi vil fremheve at utvalgets forslag er av svært stor betydning for sparebanknæringen. Samtidig vil vi presisere at dagens norske regulering av sparebankenes egenkapitalbevis er fullt ut i samsvar med alle relevante EU-krav. Dette regelverkssamsvaret burde være utgangspunktet for norske myndigheters dialog med Den europeiske banktilsynsmyndigheten (EBA).

Finansdepartementet – via Finanstilsynet – anmodet i fjor EBA om å redegjøre for det rettslige grunnlaget for dets vurderinger av egenkapitalbeviset. EBA etterkom i realiteten ikke denne anmodningen, og følgelig foreligger det fortsatt ikke en nærmere juridisk begrunnelse for hvorfor det skulle være påkrevd å endre egenkapitalbeviset for å oppfylle EU-krav (relevante krav i EUs kapitalkravsforordning, CRR, som er inntatt i norsk rett).

Etter Finans Norges vurdering bør nå Finansdepartementet gå i nærmere dialog med EBA. Utgangspunktet for en slik dialog bør være det Finansdepartementet formulerte den 25. april i fjor (i [brev](#) til Finanstilsynet):

«For norske myndigheter er det viktig å bevare egenkapitalbeviset som et velfungerende kapitalinstrument for norske sparebanker. Finansdepartementet mener derfor at det er ønskelig med større klarhet rundt det rettslige grunnlaget for EBAs vurdering av egenkapitalbevis. CRR

¹ Se punkt 29 i fortalen av [CRR3](#).

stiller ulike krav til henholdsvis kapitalinstrumenter og kapitalposter, og som det fremgår av Sparebankutvalgets utredning og Finanstilsynets brev til EBA 3. mars 2022, er egenkapitalbevis det eneste egenkapitalinstrumentet som er utstedt av de aktuelle sparebankene, det vil si at egenkapitalbeviset dekker den første og forholdsmessig største andelen av tap sammenlignet med andre utstedte instrumenter i tråd med ordlyden i CRR artikkel 28 nr. 1 bokstav i».

Departementets påpekning ovenfor, av samsvaret med ordlyden i den aktuelle CRR-bestemmelsen, bør tydeliggjøres overfor EBA. Finans Norge mener det ikke bør fremlegges forslag til lovendringer for Stortinget, som følger opp Sparebankutvalgets utredning og forslag, før det råder full klarhet om det rettslige grunnlaget for hvorfor endringer i egenkapitalbeviset er påkrevd etter EUs kapitalkravsforordning (CRR).

Konkurransen i bankmarkedet

Finans Norge vurderer fremdeles at konkurransen er sterk i det norske bankmarkedet. Bankkundene kan velge mellom over 100 banker i Norge. Digitalisering har økt konkurransen fra institusjoner som tilbyr banktjenester uten fysisk tilstedeværelse. Høy grad av digitalisering, fleksible bankbytteløsninger og bransjeregler bidrar også til at det er enkelt å bytte bank i Norge.

Bankenes lønnsomhet varierer på kort sikt med utviklingen i norsk og internasjonal økonomi. I 2025 var egenkapitalavkastningen til norsk banksektor² 13 prosent. Det er på nivå med gjennomsnittlig egenkapitalavkastning for ikke-finansielle foretak siden 1988 (12 prosent).

Flere utviklingstrekk tyder på at konkurransen har holdt seg oppe de siste årene. Ifølge Norges Banks ferske [utlånsundersøkelse for første kvartal 2026](#) melder bankene om litt økt konkurranse på boliglån og foretakslån. Forbrukerrådets bankbytteundersøkelse viser at 32 prosent av deltakerne i undersøkelsen byttet eller reforhandlet boliglånet i 2025, opp fra 27 prosent i [2024](#). Disse bytteandelene er betydelig høyere enn i andre land. Nye digitale konsepter, som Bulder og [Penni](#), har lansert boliglånstilbud til konkurransedyktige betingelser. Disse trekkes frem som nasjonale utfordrere som kan gi økt tilbud og konkurranse i flere geografiske områder. Det bidrar til å holde konkurransen oppe i boliglånsmarkedet. [Tall fra Statistisk sentralbyrå](#) viser at bankenes innskuddsmargin har falt med 43 basispunkter siden utgangen av 2023. Samtidig har bankenes samlede rentemargin, det vil si utlånsrenten fratrukket innskuddsrenten, falt med 53 basispunkter.

Bankenes rapporterte tall for første kvartal 2026 bærer preg av sterk konkurranse og marginpress. Ferske [tall fra Statistisk sentralbyrå](#) viser at de norske bankenes netto rentemargin falt fra 1,58 til 1,48 prosent i årets første kvartal. Det bidro til at egenkapitalavkastningen falt i årets første kvartal.

² Alle banker og kredittforetak i Norge.

Rentejustering i kredittavtaler

Finansklagenemnda (FINKN) avsa 26.01.2026 avgjørelser i de to første klagesakene tilknyttet bankenes adgang til å endre rente i boliglån med flytende rente. Sakene er allerede brakt inn for domstolene ved stevning og det er vil være opp til domstolene i det videre hva utfallet av sakene vil bli.

EFTA-domstolen avsa våren 2024 i saker forelagt av islandske domstoler om rentejustering i kredittavtaler. I Norge har sakene fått relativt begrenset oppmerksomhet. Finansklagenemnda (FINKN) avsa 26.01.2026 avgjørelser i de to første klagesakene tilknyttet bankenes adgang til å endre rente i boliglån med flytende rente. I sakene delte nemnda seg i et flertall og et mindretall. Nemndas flertall kom til at vilkårene for å endre flytende rente er urimelige etter avtaleloven §§ 36 og 27, tolket i lys av forbrukeravtaledirektivet.

Flertallet la til grunn at vilkårene er så generelle og uklart formulert at en vanlig forbruker ikke kan forstå når banken kan endre renten eller vurdere om en renteendring faktisk er saklig begrunnet. Dermed oppfyller de ikke kravene til klarhet, forutsigbarhet, etterprøvnbarhet og balanse mellom partene. Når det gjelder virkningene av urimeligheten, delte flertallet seg i rettsvirkningene. Konsekvensene av dette er at FINKN ikke tar stilling til hva konsekvensene er i de respektive klagesakene og at dette må avgjøres av domstolene. Mindretallet var uenig i flertallets konklusjon og mente at bankenes rentereguleringsvilkår oppfyller gjeldende krav.

Sakene er allerede brakt inn for domstolene ved stevning og det er vil være opp til domstolene i det videre hva utfallet av sakene vil bli.

Status lovarbeid i Justis- og beredskapsdepartementet

Finans Norge anmodet allerede høsten 2024 om at departementene måtte utrede konsekvensene ved det norske rentemodellen for å vurdere hvorvidt dette kunne lovreguleres fremover i tid. Justis- og beredskapsdepartementet har etter hva Finans Norge erfarer kommet et godt stykke på vei i denne vurderingen.

Økonomisk kriminalitet

Økonomisk kriminalitet, svindel og bedrageri er et stadig voksende samfunnsproblem. Ikke bare rammer det næringsliv, offentlige finanser og privatpersoner, men det bidrar til å finansiere alvorlig nasjonal og internasjonal kriminalitet. Den teknologiske utviklingen forsterker denne utviklingen og nødvendiggjør rask implementering av de forslag som ligger til politisk beslutning.

Det er mange positiv initiativer som følger av regjeringens Meld. St. 15 (2023-2024) Felles verdier – Felles ansvar. Finans Norge er opptatt av gjennomføringskraften i de 47 tiltakene som det er enighet om i Stortinget. Finansnæringen er også tilfreds med den innsatsen som Finanstilsynet og Datatilsynet har lagt ned i sin felles regulatoriske sandkasse for finansnæringen, og med forslagene til datadeling og de foreslåtte endringer i finansforetaksloven jfr Prop. 39 L (2025- 2026).

Det teknologiske utviklingen går imidlertid i høyt tempo og det er viktig at vi ligger i forkant ved å ha god samhandling i finansnæringen og sørge for robuste tiltak for å møte cyberangrep og svindel ved

bruk av kunstig intelligens. For å stoppe angrep i en realtidsverden, trenger vi derfor hjemler til å dele informasjon også på aktørnivå for å kunne handle raskt både finansinstitusjoner imellom, men også med det offentlige for å stoppe svindel mot samfunnet vårt.

På den lengre horisonten er vi bekymret for kvanteteknologien mulighet til å knekke dagens krypterte og sensitive informasjon som er bunnpannen i et tillitsbasert samfunn. Vi har derfor som første næring i Norge utviklet et veikart for en kvantesikker finansnæring med veiledning til postkvante sikringstiltak som gjerne kan være til inspirasjon for offentlig sektor.

Bærekraftig pensjon

Fripoliser med investeringsvalg

Vi vil gi honnør til Stortinget og regjeringen for at viktige lovregler som kan gi bedre forvaltning av garanterte produkter nå er vedtatt. Nytt fleksibelt bufferfond, som ble innført i 2024, er allerede tatt i bruk av pensjonsleverandørene, til fordel for kundene. Vi forventer at de nye reglene om blant annet lånt egenkapital vil føre til enda bedre forvaltning av fripolisene. Samtidig er vi positive til at Stortinget anmoder regjeringen om å vurdere om yngre kunder vil være tjent med at fripoliser konverteres til et produkt med investeringsvalg etter modell av etableringen av pensjonskonto i 2021.

Tilpasninger i tjenstepensjonslovene

Vi registrerer at nye normaldersgrenser i folketrygden fremdeles ikke er foreslått. Disse normaldersgrensene skal også innføres i tjenstepensjonsordningene. For å sikre at dette innføres på en god måte, er det viktig at regjeringen både signaliserer i god tid når de nye normaldersgrensene tidligst forventes å settes i kraft, og at pensjonsleverandørene får nok tid både til å tilpasse systemene sine og til å informere kundene om disse endringene på en god måte.

Utvidet adgang til å benytte a-ordningen

Pensjonsleverandørenes tilgang til å benytte a-ordningen for flere produkter og på flere bruksområder enn i dag. I dag kan pensjonsleverandørene benytte a-ordningen til bruk i ajourhold av privat tjenstepensjon. Finans Norge mener imidlertid at pensjonsleverandørene også bør kunne benytte a-ordningen til f.eks ajourhold av offentlige tjenstepensjonsordninger, samt til bruk i arbeidet med personalforsikringer. For å få økt tilgang til å benytte a-ordningen for flere produkter og bruksområder som pensjonsleverandørene administrerer, er det bl.a. behov for lov- og regelverksendringer.

Økt mulighet til å benytte a-ordningen gir etter våre vurderinger store samfunnsmessige gevinster, arbeidsgivere oppnår vesentlige besparelser gjennom mer effektiv rapportering og lavere ressursbruk/kostnadsbesparelser, i tillegg kan pensjonsleverandørenes systemer og arbeidet med ajourhold effektiviseres.

Vi ber Stortinget anmode regjeringen om å utvide pensjonsleverandørenes mulighet til å benytte a-ordningen.

Solvens II

Finans Norge mener den nasjonale gjennomføringen av Solvens II må sikre like konkurransevilkår med Europa for øvrig, og at handlingsrommet i EØS-avtalen må benyttes for å unngå unødvendig høye kapitalkrav som svekker næringens evne til å bidra til omstilling og vekst.

Kalibreringen av kapitalkravet for renterisiko i det reviderte Solvens II-direktivet bygger i stor grad på forutsetninger som reflekterer pengepolitiske og markedsmessige forhold i euroområdet. Disse er ikke representative for norske forhold, og gir etter vår vurdering en systematisk skjevhet med strengere kapitalkrav for norske forsikringselskaper enn det som følger av en korrekt risikovurdering.

Finans Norge har på denne bakgrunn bedt Finansdepartementet om å ta initiativ til en EØS-tilpasning som åpner for en mer hensiktsmessig kalibrering av renterisiko for norske kroner, slik at regelverket får en likeverdig anvendelse på tvers av markeder.

Solvens II er et fullharmonisert regelverk, og det er avgjørende at norske foretak underlegges de samme prinsippene og kravene som foretak i EU. Når vi likevel ber om at norske myndigheter tar initiativ overfor EU-institusjonene, er det fordi den gjeldende kalibreringen gir systematiske utslag som innebærer at norske foretak i praksis ikke behandles på linje med sine europeiske konkurrenter.

I Finanstilsynets forslag til nasjonal gjennomføring er det imidlertid ikke foreslått noen slik tilpasning. Etter Finans Norges vurdering innebærer dette at et tilgjengelig handlingsrom ikke benyttes, til tross for at konsekvensene for norske selskaper er godt dokumentert.

Norske forsikringselskaper pålegges dermed høyere kapitalkrav enn sammenlignbare selskaper i EU. Dette fører til at kapital i større grad bindes opp uten nødvendig risikomessig begrunnelse, noe som svekker næringens evne til å tilby produkter med lange garantier og til å investere i norsk og europeisk økonomi. I en situasjon der det i EU legges økende vekt på å styrke kapitaltilgangen til investeringer og fremme vekst gjennom blant annet arbeidet med spare- og investeringsunionen (SIU), er dette særlig uheldig.

Finans Norges forslag om en kalibrering tilpasset norske forhold er ikke motivert av et ønske om særregulering av norsk forsikringsnæring, men av et behov for å sikre en likeverdig og korrekt anvendelse av Solvens II-regelverket.

I en tid der norsk finansnæring er tett integrert i det europeiske markedet, og der rammevilkår og konkurransevne er avgjørende for næringens evne til å bidra til verdiskaping, er det viktig at Norge også engasjerer seg aktivt når regelverket gir utilsiktede virkninger. Vår anmodning må ses i dette lyset: som et bidrag til å sikre at Solvens II fungerer etter sin hensikt, også for markeder med andre strukturelle og pengepolitiske kjennetegn enn euroområdet.

Nytt krisehåndteringsdirektiv for forsikring (IRR)

Finans Norge mener at den nasjonale gjennomføringen av IRR ikke må innebære innføring av et forhåndsfinansiert krisehåndteringsfond, da dette vil gi økte kostnader for kundene, binde unødig kapital og svekke næringens konkurransevne uten å gi tilsvarende gevinster i form av redusert risiko.

IRR (Insurance Recovery and Resolution Directive) er et nytt EU-regelverk for krisehåndtering av forsikringsforetak, som skal gi myndighetene verktøy til å håndtere foretakssvikt på en ordnet måte.

Regelverket gir i flere sentrale spørsmål et betydelig nasjonalt handlingsrom, blant annet når det gjelder utforming og finansiering av eventuelle krisehåndteringsmekanismer.

Finansdepartementet har nylig sendt på høring Finanstilsynets forslag til gjennomføring av IRRD i norsk rett. Finanstilsynet foreslår her å etablere et stort nasjonalt krisehåndteringsfond med betydelig grad av forhåndsfinansiering. Forslaget reiser etter vårt syn grunnleggende spørsmål både om behovet for et slikt fond og om de samfunnsøkonomiske konsekvensene av forslaget, og innebærer at det nasjonale handlingsrommet utnyttes til å innføre en mer omfattende og kostnadsdrivende løsning enn det som legges til grunn i flere andre europeiske land, herunder Sverige.

Forsikringsforetak er allerede underlagt et omfattende og risikobasert soliditetsregelverk gjennom Solvens II, som har som formål å sikre at foretakene til enhver tid har tilstrekkelig kapital til å møte sine forpliktelser. På denne bakgrunn er det ikke påvist et behov for å etablere et parallelt finansieringssystem for krisehåndtering.

Det er videre uklart hvilke konkrete tap eller kostnader et slikt fond er ment å dekke utover det som allerede håndteres gjennom eksisterende regelverk. Etter Finans Norges vurdering fremstår grunnlaget for forslaget som utilstrekkelig utredet, og i begrenset grad tilpasset de særtrekk som gjelder for forsikringsvirksomhet.

Finans Norge har advart mot innføring av forhåndsfinansiert krisehåndtering, og pekt på at slike ordninger vil medføre økte kostnader for foretakene som i all hovedsak vil bli belastet kundene gjennom høyere premier eller gebyrer. Samtidig viser analyser at den risikoreduserende effekten av et forhåndsfinansiert fond er begrenset og ikke står i forhold til kostnadene.

En slik løsning vil også innebære at betydelige midler bindes opp i et fond som i utgangspunktet ikke skal komme til anvendelse. Dette representerer en lite effektiv kapitalbruk, og bidrar til å redusere forsikringsnæringens evne til å finansiere investeringer i økonomien.

I et lite og konsentrert marked som det norske kan et felles fond i tillegg gi uheldige smitteeffekter mellom foretakene. Samlet sett tilsier dette at en fondsbasert løsning med forhåndsfinansiering ikke er hensiktsmessig.

Forslaget innebærer også en risiko for at norske aktører pålegges strengere og mer kostnadsdrivende krav enn det som blir resultatet i andre europeiske land. Dette vil svekke konkurranseevnen til norsk forsikringsnæring og bidra til ytterligere fragmentering av det europeiske markedet.

Dette er særlig uheldig sett i lys av utviklingen i EU, hvor det er økt fokus på å styrke kapitaltilgangen til investeringer og redusere unødvendige regulatoriske byrder, blant annet gjennom arbeidet med spare- og investeringsunionen (SIU). Et krav om forhåndsfinansiert krisehåndtering trekker i motsatt retning, ved å binde kapital som ellers kunne vært brukt til investeringer og omstilling.

På denne bakgrunn mener Finans Norge at det ikke må innføres krav om forhåndsfinansiert krisehåndteringsfond i norsk rett. Eventuelle finansieringsbehov bør i stedet løses gjennom fleksible ordninger som aktiveres ved konkret behov, og som i større grad reflekterer de faktiske kostnadene ved krisehåndtering.

Inkasso

I Norge sikrer inkassoselskapene at selger får betalt for sine produkter eller tjenester, samtidig som de bidrar til å opprettholde tilliten i befolkningen.

Finans Norge er opptatt av at endringene som er under vurdering må ses i en helhetlig sammenheng for å sikre en bærekraftig og velfungerende innkrevning. Dette inkluderer full implementering av NPL-direktivet, forsvarlig implementering av Fremtidens innkrevning og et salærnivå som gir tilstrekkelig lønnsomhet for å kunne håndtere de mest kompliserte og sakene.

I meldingen heter det at "Justis- og beredskapsdepartementet forbereder høring av utkast til gjennomføring av gjenstående deler av [NPL]-direktivet." Finans Norge understreker behovet for en rask avklaring av direktivet, særlig knyttet til reglene om samtykke (JD), konsesjoner og kapitalkrav (FIN).

Finans Norge mener at myndighetene må sikre en harmonisert implementering av direktivet for å unngå konkurranseulempet for norske inkassoselskaper. Konsekvensen av konkurranseulempet er risiko for utflagging, samt tap av kompetanse og arbeidsplasser til andre land.

I denne sammenheng har vi notert oss at finansministeren svarte i Stortinget 24. april 2025 at «Målsettingen er raskt å kunne fremme forslag for Stortinget og å fastsette forskrifter som vil legge til rette for gjennomføring av hele NPL-direktivet i Norge.» Finans Norge vil påpeke at den varslede høringen fra JD fortsatt ikke offentliggjort.

Ifølge Finanstilsynets inkassostatistikker³ er det en reduksjon i antall nye inkassosaker, misligholdt forbruksgjeld og inflasjonsjustert fordringsmasse.

Antall nye inkassosaker er redusert med 10 prosent fra 2022 (46,2%) til 2025 (36%), mens antall før-inkasso (purringer/fakturatjenester) har økt omtrent det samme. Dette er naturlig å se dette i sammenheng med samfunnets digitalisering og outsourcing/profesjonalisering av fakturatjenester.

Den samlede fordringsmasse for 2025 representerer en inflasjonsjustert nedgang på 0,4 prosent fra 2024 (nominell økning 2,7). Misligholdt forbruksgjeld viser en inflasjonsjustert nedgang på 1,5 prosent for samme periode (nominell oppgang på 1,6). Finanstilsynet peker også på at misligholdt hovedstol knyttet til forbruksgjeld til inndrivelse viser en nedgang på 0,2 milliarder kroner. Justert for inflasjon har utviklingen i hovedsak vært nedadgående de siste fem år.⁴

En hovedutfordring for bransjen er manglende inflasjonsjustering av inkassosatsen over flere år, i tillegg til kutt i inkassosalærene i 2019. Dette svekker inkassoselskapenes mulighet til å gjøre en god jobb overfor skyldner uten å gå med underskudd under allerede krevende økonomiske rammebetingelser.

Små krav kan håndteres effektivt gjennom digitale prosesser, mens større krav og komplekse gjeldssituasjoner forutsetter omfattende manuell oppfølging og økt ressursinnsats. Det er derfor viktig

³

⁴ <https://www.finanstilsynet.no/analyser-og-statistikk/statistikk-for-inkasso/#51824>

at JDs arbeid med inkassoforskriften foreslår et salærnivå som gir tilstrekkelig lønnsomhet, kombinert med en forutsigbar modell for inflasjonsjustering. Finans Norges forslag til modell er allerede sendt JD.

Endringene i innkreving må også ses i sammenheng med Fremtidens innkreving. Prosjektet Fremtidens innkreving i regi av Skatteetaten utvikler en helhetlig prosess for utleggstrekk på tvers av namsmyndighetene. I denne sammenheng har inkassoselskapene uttrykt bekymring for tidsperspektivet for teknisk implementering, og at dette kan få uheldige konsekvenser for skyldner, inkassoselskap, kreditor og Skatteetaten.

Frist for teknisk implementering er fra Finans Norge foreslått endret fra 1. juli 2026 til 1. januar 2027. Skatteetaten har opplyst om ny frist den 1. september 2026. Finans Norge opprettholder derfor sine bekymringer på vegne av sine inkassomedlemmer.

Bærekraftig finans

Finansnæringen spiller en viktig rolle i omstillingen til et lavutslippssamfunn. Finans Norge oppfordrer Stortinget til å sikre finansnæringen og øvrig næringsliv forutsigbare rammevilkår, effektive virkemidler for å korrigere markedssvikter og tilgang på beslutningsrelevant informasjon.

Det er positivt at Finansdepartementet gjennom Finansmarkedsmeldingen de senere år har redegjort for bærekraftsrisiko og innvirkning på norsk finansnæring. Finansnæringen støtter klimamålene, og ambisjonene om en rettferdig grønn omstilling. Næringens viktigste bidrag er å allokere kapital, prise risiko og gi råd som understøtter langsiktige investeringsbeslutninger i samfunnet. En vellykket omstilling forutsetter forutsigbare rammevilkår, effektive virkemidler som korrigerer for markedssvikter og tilgang til beslutningsrelevant informasjon.

Forutsigbare rammevilkår

For finansnæringen og næringslivet generelt er forutsigbare rammevilkår avgjørende. Usikkerhet om politisk retning, virkemiddelbruk og fremtidige rammebetingelser gjør det risikabelt for næringslivet å ta investeringsbeslutninger og strategiske valg som bygger oppunder omstillingen. Finans Norge anmoder derfor Stortinget om å bidra til forutsigbarhet gjennom troverdige klima- og bærekraftsmål, og konsistent oppfølging av disse. Det bør utarbeides nasjonale omstillingsplaner som tydeliggjør hvilke tiltak som skal gjennomføres for å nå målene. Det er videre avgjørende med så samtidig implementering som mulig av EU/EØS-regelverk.

Effektive virkemidler for å korrigere markedssvikter

Det er behov for betydelige investeringer i omstillingen til lavutslippssamfunnet. Omstillingsprosjekter kan være kapitalintensive, langsiktige og preget av teknologisk, markedsmessig og/eller regulatorisk usikkerhet. Gevinstene av slike investeringer vil som regel fordeles på flere enn de som tar kostnaden. Dette kan føre til at samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekter ikke realiseres. Myndighetene spiller en avgjørende rolle gjennom reguleringer, prising av utslipp, offentlig innkjøpsmakt, risikodeling og andre økonomiske virkemidler som korrigerer markedssvikter. Virkemidlene må være effektive, konsistente og forutsigbare, og støtte oppunder langsiktige bærekraftsmål.

Finansdepartementet påpeker at det kan være en utfordring å sørge for at det offentlige tilbudet utfyller mangler i det private markedet, og ikke fortrenger tilbudet av privat kapital. Det er positivt at regjeringen ønsker å skaffe mer systematisk oversikt over tilgang til kapital i oppstarts-, vekst- og oppskaleringsbedrifter. Finansnæringen vil bidra med synspunkter dersom dette er ønskelig.

Tilgang til beslutningsrelevant informasjon

Finansdepartementet tydeliggjør i meldingen at det er avgjørende med sammenlignbar, pålitelig og beslutningsrelevant informasjon.

Det er positivt at Finansdepartementet oppfordrer norske foretak som rapporterer frivillig til å gjøre det i henhold til etablerte standarder som EUs standard for frivillig bærekraftsrapportering (VSME) og standardene for bærekraftsrapportering etter bærekraftsrapporteringsdirektivet (ESRS). Finans Norge mener det er avgjørende at det tilrettelegges for at både rapporterende foretak og brukere av informasjonen kan rapportere effektivt. For finansnæringen er pålitelige bærekraftsdata avgjørende for å kunne gjøre gode risikovurderinger, gi innsiktsfulle råd og allokere kapital på en effektiv måte.

Finans Norge, i fellesskap med NHO, NHO Byggenæringen, BITS, Regnskap Norge, Revisorforeningen og Brønnøysundregistrene jobber med et prosjekt for å sikre effektivisering og tilgjengeliggjøring av frivillig rapportert bærekraftsdata, i henhold til EUs frivillige standard (VSME). Dette er et tiltak som vil bidra til vesentlige forenklinger, samt administrative og økonomiske besparelser både for rapporterende foretak og brukere av bærekraftsinformasjonen. Finans Norge anmoder Stortinget og regjeringen om å støtte oppunder dette prosjektet som kan gi store forenklingsgevinster både for SMB-er som rapporterer og for brukerne av denne informasjonen.

Forebygging og klimatilpasning

Forebygging og klimatilpasning må få økt fokus. Dagens bevilgninger for forebygging mot flom og skred må økes betraktelig.

Konsekvensene av klimaendringene blir stadig tydeligere, med hyppigere forekomster av store hendelser som flom og skred, samt kraftige og konsentrerte regnbyger. Forsikringsselskapene har utbetalt en samlet erstatning på 42,3 milliarder kroner (KPI-justert) for skader på bygninger og innbo som kan skyldes naturhendelser eller vær. Av disse erstatningene skyldes rundt halvparten vanninntrenging utenfra og stopp i avløp.

Finans Norge og forsikringsnæringen har lenge vært en pådriver for at klimaforebyggingsarbeidet må styrkes. NVE har anslått et etterslep på forebygging på rundt 85 milliard kroner, og dagens bevilgning til forebygging på rundt 500 millioner kroner er langt fra tilstrekkelig. NVE har også påpekt utfordringer med å skaffe ressurser med riktig kompetanse. Det vil derfor være fornuftig å se på en opptrappingsplan for både finansiering og kompetanseheving i kommunene. Forebygging er nødvendig for å sikre trygge lokalsamfunn over hele landet, og samfunnsøkonomisk er det mer lønnsomt å forebygge enn å reparere skader etter at de har oppstått.